

<http://dx.doi.org/10.16926/gea.2023.01.02>

prof. zw. dr hab. Jacek SOBCZAK

<https://www.orcid.org/0000-0002-2231-8824>

Sędzia Sądu Najwyższego w stanie spoczynku

Akademia Ekonomiczno-Humanistyczna w Warszawie, Wydział Nauk Społecznych,

Instytut Własności Intelktualnej i Prawa Medycznego

e-mail: jmwsobczak@gmail.com

dr hab. Maria GOŁDA-SOBCZAK, prof. UAM

<https://www.orcid.org/0000-0002-3854-7007>

Zakład Studiów Kulturowych, Instytut Kultury Europejskiej w Gnieźnie,

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza

e-mail: mariasobczak@o2.pl

Nowa regulacja zawodu ratownika medycznego

Streszczenie

Nowelizacja przepisów regulujących zawód ratownika medycznego ma charakter kompleksowy, określając w sposób szczegółowy wymogi stawiane osobom pragnącym wykonywać ten zawód, zasady przyznawania prawa do jego pełnienia oraz okoliczności pociągające za sobą utratę prawa do jego wykonywania. Wśród wymogów, które winien spełniać kandydat do tego zawodu, należy zwrócić uwagę na te odnoszące się do ogólnych predyspozycji, takich jak: pełna zdolność do czynności prawnych, odpowiedni stan zdrowia oraz odpowiednie przygotowanie i wykształcenie. W ustawie szczególną wagę przywiązano do znajomości języka polskiego w mowie i w piśmie w zakresie niezbędnym do wykonywania tego zawodu. Ustawa nowelizuje szereg przepisów normujących dotąd tę profesję. W szczególności ustawę o państwowym ratownictwie medycznym. Ustawodawca stoi wyraźnie na stanowisku, że dla dalszego prawidłowego funkcjonowania zawodu ratownika medycznego konieczne jest powołanie samorządu zawodowego. Daje tym samym sygnał, że zawód ten należy do zawodów zaufania publicznego, a jego wykonywanie ma charakter misji społecznej. Sytuuje ten zawód wśród tych, które wiążą się z samodzielnością i niezależnością w wykonywaniu niejednokrotnie złożonych czynności i wymagają wysokich specjalistycznych kwalifikacji zawodowych oraz odpowiedzialności z racji dostępu do tzw. danych wrażliwych. Podkreślenia wymaga, że ustawa w swej treści wskazała różne kategorie osób, które mogą wykonywać zawód ratownika medycznego, m.in. takie, które nabyły kwalifikacje w państwach UE i poza tymi państwami, wykonują ten zawód w okresie stanu epidemicznego, a także okazjonalnie w ramach współpracy transgranicznej. Regulacją objęto także szczególne kategorie ratowników, np.

górkich, narciarskich, wodnych, służących w policji lub w jednostkach podległych MON. Na ratowników nałożono przy tym obowiązek ustawicznego rozwoju zawodowego.

Słowa kluczowe: ratownik medyczny, dostęp do zawodu ratownika medycznego, znajomość języka polskiego, samorząd ratowników medycznych, tajemnica zawodowa, ratownicy medyczni w okresie pandemii.

Wprowadzenie

Celem artykułu jest przedstawienie nowej regulacji zawodu ratownika medycznego ustawy z dnia 1 grudnia 2022 r. o zawodzie ratownika medycznego oraz o samorządzie ratowników medycznych, która wejdzie w życie w dniu 22 czerwca 2023 r. Rozwiązania zawarte w tej ustawie nie były dotąd prezentowane w doktrynie. Korelacja przepisów nowej ustawy z rozwiązaniami zawartymi w nadal obowiązującej, choć częściowo zmienionej, ustawie z 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym może powodować istotne trudności w praktyce. Dlatego za celowe uznano pełne przedstawienie regulacji odnoszących się do zawodu ratownika medycznego, którego status uległ dzięki nowelizacji istotnemu wzmocnieniu. Należało przy tym zwrócić uwagę, że zawód ten przestał być zawodem jednolitym, gdyż w jego ramach przewidziano możliwości wykonywania go przez osoby, które zdobyły wymagane kwalifikacje w państwach UE, a także poza granicami tych państw. Ponadto uznano za możliwe wykonywanie tego zawodu pod złagodzonymi warunkami w okresie ogłoszenia stanu epidemicznego oraz stanu epidemii, a także okazjonalnie w ramach współpracy transgranicznej. Za szczególnie ważny uznano problem wymogu znajomości języka polskiego przez ratowników medycznych, co w praktyce rodzi poważne wątpliwości i bywa przedmiotem sporów, np. w odniesieniu do lekarzy.

Metody badań: w zakresie analizy tekstów normatywnych i nielicznych judykatów odnoszących się do podjętego tematu wykorzystano całą paletę metod prawniczych, wśród nich, w pierwszym rzędzie, metodę egzegezy tekstu prawnego i prawniczego według wskazań koncepcji derywacyjnej. Towarzystwa temu analiza lingwistyczna, w ujęciu zarówno topiczno-retorycznym, jak i proceduralnym. Konieczne było odniesienie się do hermeneutyki prawniczej jako metody wyjaśniania tekstu. Wykorzystano także metodę leksykalną oraz – w mniejszym stopniu – metodę porównawczą, pozwalającą na przedstawienie głębokich aksjologicznych źródeł systemu prawnego. Pomocną okazała się również analiza instytucjonalno-prawna.

Zawód ratownika medycznego należy do podstawowych zawodów medycznych. Zasady jego wykonywania regulowała pierwotnie ustawa z 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym¹. Określa ona zasady organi-

---

¹ T.j. Dz. U. 2022 poz. 1720. Ustawa ta weszła w życie 1 stycznia 2007 r., z tym że niektóre jej przepisy – zgodnie z treścią art. 67 – wchodziły w życie w innych terminach, a mianowicie: 20 października 2006 r., 4 listopada 2006 r., 2 stycznia 2008 r., 1 września 2009 r. W myśl art. 66

zacji, funkcjonowania i finansowania systemu ratownictwa medycznego oraz standardy edukacji w zakresie udzielania pierwszej pomocy. W treści ustawy unormowano także kwestie dotyczące dostępu do zawodu oraz zasady edukacji w zakresie udzielania pierwszej pomocy, a także wymogi doskonalenia zawodowego ratownika medycznego. Dotyczące ratowników medycznych przepisy ustawy z dnia 8 września 2006 r. ustawy o Państwowym Ratownictwie Medycznym zostały w istotnej części, ale nie w całości, uchylone ustawą z dnia 1 grudnia 2022 r. o zawodzie ratownika medycznego oraz o samorządzie ratowników medycznych (dalej: z.r.m.)². Bardzo obszerna treść rozdziału 9 ustawy z dnia 1 grud-

---

pkt. 1 i 2 wspomnianej ustawy utraciły moc: ustawa z dnia 25 lipca 2001 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym (Dz.U. 2001 poz. 1207 ze zm.) oraz ustawa z 6 grudnia 2002 r. o świadczeniu usług ratownictwa medycznego (Dz.U. 2002 poz. 2073 ze zm.). Warto przy tym zauważyć, że w oparciu o treść art. 65 ustawy o Państwowym Ratownictwie Medycznym z dnia 8 września 2006 r. akty wykonawcze wydane na podstawie art. 22 ust. 6 i art. 23 ust. 4 pkt. 1,3,4 i 7 ustawy z dnia 25 lipca 2001 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym oraz na podstawie art. 5 ust. 3 ustawy z 6 grudnia 2002 r. o świadczeniu usług ratownictwa medycznego zachować miały moc do wejścia w życie przepisów wykonawczych, które miały zostać wydane na podstawie art. 21 ust. 15 i 34 ustawy o Państwowym Ratownictwie Medycznym z 8 września 2006 r.

- ² Dz. U. 2022 poz. 2705. Ustawa ta wejdzie w życie z dniem 22 czerwca 2023 r., zgodnie z treścią art. 234 (po upływie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem art. 217 oraz art. 227 i 232, które wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia). W tekście tej ustawy wprowadzono także szereg zmian w obowiązujących wcześniej aktach normatywnych. W pierwszym rzędzie dotyczą one ustawy z 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym, która nie została przecież uchylona w całości i w której zmieniono treść art. 10, 15 ust. 4 oraz 31 ust. 1, a uchylono art. 10 h–12 h. Zmieniono także treścią art. 208 z.r.m. ustawy z dnia 6 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta, nadając nową treść art. 19 ustawy z 6 lipca 2008 r., w zakresie prowadzenia badania i udzielania innych świadczeń zdrowotnych. Zmieniono na podstawie art. 209 z.r.m. tekst art. 28 ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi t.j. Dz. U. 2022 poz. 1657 ze zm. Treścią art. 210 z.r.m. zmieniono także brzmienie art. 5 ust.4 pkt. 2 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (t.j. Dz. U. 2022 poz. 633 ze zm.). W art. 211 z.r.m. zmieniono szereg przepisów zawartych w art. 3 ust. 3, 17 i 30 ustawy z dnia 28 kwietnia 2011 r. o systemie informacji w ochronie zdrowia (t.j. Dz. U 2022 poz. 1555 ze zm.). Wprowadzono także w art. 212 z.r.m. zmiany w art. 4 i 12 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej (t.j. Dz. U. 2022 poz. 2702). Treścią art. 213 z.r.m. zmieniono art. 15a ust. 1 pkt. 3 ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych (t.j. Dz. U 2022 poz. 147). Tekstem art. 214 z.r.m. zmieniono art. 2 pkt. 9 i 10 ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie i ratownictwie w górach i na zorganizowanych terenach narciarskich (t.j. Dz. U. 2022 poz. 1425). Treścią art. 215 z.r.m. zmieniono art. 16b ust. 4 pkt. 2 ustawy z dnia 22 listopada 2013 r. o systemie powiadamiania pogotowia ratunkowego (t.j. Dz. U. 2022 poz. 2175 ze zm.). Treścią art. 216 z.r.m. zmieniono art. 8, 11 ust. 3, pkt. 4 oraz 12 ust. 4 ustawy z dnia 24 lutego 2017 r. o uzyskiwaniu tytułu specjalisty w dziedzinach mających zastosowanie w ochronie zdrowia (t.j. Dz. U. 2021 poz. 1297). W art. 217 z.r.m. uchylono art. 7g ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (t.j. Dz. U. 2021 poz. 2095 ze zm.). Ponadto w art. 206 z.r.m. zmieniono art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 31 stycznia 1995 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych (t.j. Dz. U. 2022 poz. 1947).

nia 2022 r. powoduje, że w wyniku dokonanych zmian treść przepisów dotyczących ratowników medycznych, rozproszona w różnych ustawach, których problematyka wydaje się dość odległa od siebie, chociaż dotycząca szeroko pojętej ochrony zdrowia, może być trudna do opanowania przez osoby nielegitymujące się wykształceniem prawniczym. W każdym razie wymaga ona uwagi i wielkiej staranności od podmiotów stosujących prawo.

1. Przedmiot regulacji ustawy o zawodzie ratownika medycznego oraz samorządzie ratowników medycznych

Ustawa z 1 grudnia 2022 r. określa warunki i zasady wykonywania zawodu ratownika medycznego³, chociaż pamiętać należy, że szereg kwestii dotyczących tej problematyki unormowano w innych aktach normatywnych, których tekst zmieniono treścią rozdziału 9 ustawy z 1 grudnia 2006 r. W ustawie uregulowano także kwestie odnoszące się do dostępu do zawodu ratownika medycznego zasady i organizację kształcenia podyplomowego i doskonalenia zawodowego ratowników medycznych, organizację i zakres działania samorządu ratowników medycznych, wreszcie zasady odpowiedzialności zawodowej ratowników medycznych. Tekst art. 1 ust. 3 dowodzi, że ustawodawca konsekwentnie starał się związać zawód ratownika medycznego z rozwiązaniami przyjętymi w innych państwach członkowskich Unii Europejskiej oraz w państwach członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA), a także z państwami będącymi stronami umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym i z Konfederacją Szwajcarską⁴.

³ Już w uzasadnieniu projektu ustawy stwierdzono, że zawód ratownika medycznego bezspornie należy do zawodów zaufania publicznego. Podkreślono, że wykonywanie tego zawodu nosi znamiona realizowania misji społecznej w newralgicznym obszarze prawa do ochrony zdrowia, które gwarantuje Konstytucja RP. Szczególny charakter tego zawodu wynika ze znacznego udziału w procesie jego wykonywania w związku z podejmowaniem kwalifikowanych medycznych czynności ratunkowych wobec osób w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego. Wiąże się on z samodzielnością i niezależnością w wykonywaniu niejednokrotnie złożonych czynności. Wymaga posiadania wysokich, specjalistycznych kwalifikacji zawodowych oraz zakłada dostęp do tzw. danych wrażliwych osób trzecich. Por. uzasadnienie projektu ustawy z 1 grudnia 2022 r. Druk Sejmowy IX 2661 po rozpoznaniu stanowiska Senatu, 29 września 2022 r.

⁴ W prawie unijnym dość konsekwentnie używa się określenia „zawody paramedyczne”. Zob. P. Selera, *Głosa do wyroku Trybunału Sprawiedliwości z dnia 27 kwietnia 2006r., C-443/04 i C-444/04 Lex/el definiowanie zawodów medycznych i paramedycznych*, Lex/el 2013. W uzasadnieniu tego judykatu TS UE dotyczącego kwestii podatkowych stwierdzono, że: państwa członkowskie mają swobodę uznania w zakresie określenia zawodów paramedycznych i świadczeń opieki medycznej mieszczących się w zakresie tych zawodów dla celów zwolnienia od podatku. Jednakże państwa przy wykonywaniu przysługującej im swobody zobowiązane są do poszanowania zarówno celu, którym jest zapewnienie, aby zwolnienie od podatku stosowało się wyłącznie do świadczeń wykonywanych przez osoby posiadające wymagane kwalifikacje zawodowe, jak i zasady neutralności podatkowej.

2. Wymogi stawiane osobom wykonującym zawód ratownika medycznego. Problem znajomości języka polskiego

W art. 2 z.r.m. określono wymagania, jakie winna spełniać osoba chcąca wykonywać zawód ratownika medycznego. Zauważono, że musi ona mieć pełną zdolność do czynności prawnych, posiadać stan zdrowia pozwalający na wykonywanie zawodu ratownika medycznego⁵.

Osoba ubiegająca się o wykonywanie zawodu ratownika medycznego winna swoim dotychczasowym zachowaniem dawać rękojmię prawidłowego wykonywania zawodu ratownika medycznego⁶. W szczególności nie może być ona ska-

⁵ Nie można zapominać, że w myśl art. 58 ustawy z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym osoby, które przed wejściem w życie tej ustawy uzyskały tytuł zawodowy ratownika medycznego, bądź tytuł licencjata na kierunku lub specjalności ratownictwo medyczne, ewentualnie 1 października 2008 r. rozpoczęły naukę na kierunku innym niż ratownictwo medyczne i uzyskały tytuł zawodowy licencjata, stały się z dniem wejścia w życie wspomnianej ustawy ratownikami medycznymi w rozumieniu tej ustawy, mając oczywiście wynikający z art. 12 tej ustawy obowiązek doskonalenia zawodowego. Jednocześnie ratownicy jednostek współpracujący z systemem Państwowego Ratownictwa Medycznego wskazani, w art. 15 ust. 1, a więc jednostek organizacyjnych: Państwowej Straży Pożarnej, ochrony przeciwpożarowej włączonej do krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego, Policji i Straży Granicznej, jednostek podległych Ministrowi Obrony Narodowej oraz podmioty uprawnione do wykonywania ratownictwa górskiego oraz ratownictwa wodnego, a także ratownictwa górniczego, morskiej służby poszukiwania i ratownictwa, wreszcie inne podmioty oraz społeczne organizacje które w ramach swoich organizacji ustawowych lub statutowych są obowiązane do niesienia pomocy osobom w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego.

⁶ Należy zauważyć, że warunki i przesłanki prawne wykonywania zawodu ratownika medycznego precyzowała już wcześniej ustawa z 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym (tekst pierwotny Dz. U. 2006 nr 191, poz. 1410 – obecnie obowiązujący, t.j. Dz. U. 2020 poz. 1720). W art. 10 pierwotnej wersji ustawy wskazano, jakie warunki winna spełniać osoba aspirująca do wykonywania zawodu ratownika medycznego. Odpowiadają one w swej treści tym wymogom, jakie formułuje obecnie ustawa z 1 grudnia 2022 r. o zawodzie ratownika medycznego oraz samorządzie ratowników medycznych w rozdz. 2 art. 2 i następane. Treść art. 10 ustawy o państwowym ratownictwie medycznym była wielokrotnie zmieniana, a ponadto uzupełniana przez dodanie art. 10a – 10g które wprowadzono treścią art. 9 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o zmianie ustawy o systemie informacji w ochronie zdrowia oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2015 poz. 1991), a następnie uzupełniano, by wreszcie uchylić przez art. 4, pkt. 2 ustawy z dnia 5 sierpnia 2022 r. o zmianie ustawy o zawodach pielęgniarstwa i położnictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2022 poz. 1733). Tekst art. 10 został ostatecznie zmieniony przez art. 207 ustawy z dnia 1 grudnia 2022 r. o zawodzie ratownika medycznego oraz samorządzie ratowników medycznych w ten sposób, że ograniczono jego treść do stwierdzenia „Zawód ratownika medycznego wykonuje się na zasadach określonych w ustawie z dnia 1 grudnia 2022 r. o zawodzie ratownika medycznego oraz samorządzie ratowników medycznych (Dz. U. poz. 2705)”. Jednocześnie zmieniono tytuł rozdziału ustawy z 8 września 2006 r., nadając temu rozdziałowi tytuł „Ratownicy”. Jednocześnie uchylono art. 10h ustawy o państwowym ratownictwie medycznym dotyczący przeszkolenia po przerwie w wykonywaniu zawodu ratownika medycznego, a także treść art. 11, 11a, 11b, 12, 12a – h – zmiany w tym zakresie wchodzi w życie wraz z dniem 22 czerwca 2023 r., a więc z chwilą wejścia w życie ustawy z dnia 1 grudnia 2022 r., czyli po 6 miesiącach od dnia ogłoszenia ustawy, co nastąpiło 21 grudnia 2022 r.

zana prawomocnym wyrokiem sądu za umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub umyślne przestępstwo skarbowe. Wymóg ten dotyczy zarówno obywateli polskich, jak i wszystkich osób posiadających dyplomy wydane w innych państwach niż państwa członkowskie UE, uznane w Rzeczypospolitej Polskiej, bądź legitymujących się kwalifikacjami uzyskanymi przed dniem 1 stycznia 2021 r. w Zjednoczonym Królestwie Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej.

Wypada zauważyć, że w ustawie nie poświęcono w gruncie rzeczy uwagi kwestiom dotyczącym tajemnicy, która wiąże ratownika medycznego z racji wykonywanego przez niego zawodu. Jedynie w treści art. 175 ust. 2 pkt 1 z.r.m., regulując kwestię jawności postępowania przed sądem ratowników medycznych, wskazano, że sąd ten wyłącza jawność rozprawy, jeśli takowa jawność mogłaby naruszyć tajemnicę zawodową, o której mowa w art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 6 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i rzeczniku praw pacjenta⁷. W treści art. 14 ust. 1 tej ostatniej ustawy wskazuje się jednak jednoznacznie, że osoby, wykonujące zawód medyczny są obowiązane zachować w tajemnicy informacje związane z pacjentem, w szczególności ze stanem zdrowia pacjenta. Wobec kontrowersji, które dotyczyły tajemnicy lekarskiej, należy zauważyć, że z mocy art. 14 ust. 3 wspomnianej ustawy osoby wykonujące zawód medyczny, z wyjątkiem szczególnych przypadków, opisanych w art. 14 ust. 2 pkt 1–3 i ust. 2a, są związane tajemnicą również po śmierci pacjenta, chyba że zgodę na ujawnienie tajemnicy wyraziła osoba bliska. Osoba bliska wyrażająca zgodę na ujawnienie tajemnicy może określić zakres jej ujawnienia, o którym mowa w art. 14 ust. 2b⁸. Zakres tajemnicy zawodowej jest niewątpliwie szerszy niż sama informacja o stanie zdrowia pacjenta, stawianym rozpoznaniu, proponowanych mu metodach diagnostycznych, leczniczych, rehabilitacyjnych, zapobiegawczych i dających się przewidzieć następstwach podejmowanych działań⁹.

Ustawa reguluje także kwestie udzielania świadczeń zdrowotnych (rozdz. 3), które z racji obszerności i szczegółowości należało pozostawić poza obrębem niniejszych rozważań. Podkreślić jedynie należy, że ratownicy medyczni zostali zobowiązani do przestrzegania praw pacjenta, udzielania pacjentowi lub jego przedstawicielowi ustawowemu informacji o stanie zdrowia pacjenta w zakresie świadczeń zdrowotnych udzielanych samodzielnie, wreszcie do zgłaszania Prezesowi Urzędu Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych działania niepożądanego produktu leczniczego zgodnie z ustawą z dnia 6 września 2001 r. prawo farmaceutyczne¹⁰.

⁷ T.j. Dz. U. 2022, poz. 1876.

⁸ Zob. M. Burdzik, *Lekarz w procesie karnym jako gwarant tajemnicy lekarskiej*, Warszawa 2021. Zob. także J. Sobczak, *Tajemnica lekarska po ostatnich zmianach legislacyjnych*, „Medyczna Wokanda” 2018, nr 11, s. 7–24.

⁹ R. Kubiak, *Tajemnica medyczna*, Warszawa 2015, s. 167 i nn.; T. Zimna, *Ratownik medyczny a postępowanie z pacjentem*, LEX/el. 2022.

¹⁰ T.j. Dz. U. 2022 poz. 2301.

Od kandydata na ratownika medycznego ustawa wymaga także znajomości języka polskiego w mowie i piśmie w zakresie niezbędnym do wykonywania tego zawodu. Problem znajomości języka polskiego w mowie i piśmie zaistniał wcześniej w systemie prawa polskiego na tle art. 5 ust. 2 ustawy o zawodzie lekarza i lekarza dentystry¹¹. Zgodnie z treścią tego przepisu osobie spełniającej warunki określone w art. 5 ust. 1 tej ustawy okręgowa izba lekarska przyznaje prawo do wykonywania zawodu lekarza albo lekarza dentystry, jeżeli władza ona językiem polskim w mowie i piśmie w zakresie niezbędnym do wykonywania zawodu lekarza lub lekarza dentystry. Stopień znajomości języka polskiego, w myśl tekstu pierwotnego ustawy o zawodzie lekarza i lekarza dentystry, miał być potwierdzony, jak wskazano art. 7 ust. 3, egzaminem z języka polskiego¹².

¹¹ T.j. Dz. U. 2022 poz. 1731.

¹² W myśl tekstu pierwotnego z 26 marca 1997 r. (Dz. U. 1997 nr 28, poz. 152), zgodnie z art. 7 ust. 3, cudzoziemcowi można było przyznać prawo wykonywania zawodu, jeżeli wykazywał niezbędną do tego znajomość języka polskiego potwierdzoną egzaminem. W myśl art. 7 ust. 6 pierwotnego tekstu ustawy Minister Zdrowia i Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Edukacji Narodowej miał określić w drodze rozporządzenia sposób i tryb przeprowadzania takiego egzaminu ze znajomości języka polskiego. Rozporządzenie takie zostało wydane 18 lutego 1998 r. (Dz. U. 1998 nr 37, poz. 213). Zostało ono uchylone z dniem 1 lutego 2002 r. przez art. 1 pkt. 6 i art. 6 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o zmianie ustawy o zawodzie lekarza oraz o zmianie innych ustaw (Dz. U. 2001 nr 126, poz. 1383). Po nowelizacji przeprowadzonej ustawą z 13 marca 2002 r. o zawodzie lekarza i lekarza dentystry, w myśl art. 7 ust. 3 wskazano, że cudzoziemcowi, który nie jest obywatelem państwa członkowskiego Unii Europejskiej można przyznać prawo wykonywania zawodu lekarza albo prawo wykonywania zawodu lekarza stomatologa (sic!), jeżeli ukończył studia medyczne w języku polskim albo jeżeli wykazał znajomość języka polskiego niezbędną do wykonywania zawodu lekarza potwierdzoną egzaminem z języka polskiego. W myśl art. 7 ust. 6 wspomnianej ustawy egzamin ten winna przeprowadzić Naczelna Rada Lekarska zgodnie z przepisami określonymi w art. 3 ust. 3 ustawy z 7 października 1999 r. o języku polskim (Dz. U. 1999 nr 90, poz. 999 ze zm.). Tekst art. 3 ust. 3 został uchylony ustawą z dnia 11 kwietnia 2003 r. o zmianie ustawy o języku polskim (Dz. U. 2003 nr 3, poz. 661), wraz z wprowadzeniem urzędowego poświadczenia znajomości języka polskiego i powołaniem Państwowej Komisji Poświadczenia Znajomości Języka Polskiego jako Obcego. Mimo tego kolejna nowelizacja ustawy o zawodzie lekarza i lekarza dentystry w art. 7 ust. 3 przewidywała, że cudzoziemcowi niebędącemu obywatelem państwa członkowskiego Unii Europejskiej można przyznać prawo wykonywania zawodu lekarza bądź lekarza dentystry, jeżeli ukończył studia w języku polskim albo jeżeli wykazał znajomość języka polskiego niezbędną do wykonywania zawodu lekarza, potwierdzoną egzaminem z języka polskiego. W gruncie rzeczy, nie do końca wiadomo dlaczego wprowadzono do tekstu ustawy ust. 3a art. 7, w którym stwierdzono, że przepisu ust. 3 art. 7 nie stosuje się do obywateli członkowskich państw Unii Europejskiej – mimo, że wynikało to z treści art. 7 ust. 3 odwołującego się do art. 7 ust. 1 w którym wyraźnie mowa o obywatelach państw Unii Europejskiej. Wskazano, że egzamin ze znajomości języka polskiego przeprowadza Naczelna Rada Lekarska (art. 7 ust. 6), a minister właściwy ds. zdrowia, po zasięgnięciu opinii Naczelnej Rady Lekarskiej, winien określić w drodze rozporządzenia: zakres znajomości języka polskiego w mowie i piśmie niezbędnej do wykonywania zawodu lekarza oraz sposób i tryb przeprowadzania wspomnianego egzaminu oraz wysokość opłaty. Rozporządzenie takie zostało wydane w dniu 27 listopada 2002 r. (Dz. U. 2002 nr 205, poz. 1740). Utraciło ono moc na podstawie art. 1 pkt. 6 i art. 2 ustawy z dnia 12 marca 2008 r.

Mimo że wspomniana regulacja dotycząca zawodu lekarza i lekarza dentystry wydawała się dość przejrzysta, to jednak w wyniku pandemii, w sytuacji braku lekarzy, powstał problem na tle dwóch trybów uzyskania prawa wykonywania zawodów lekarza lub lekarza dentystry przez osoby, które zdobyły kwalifikacje poza terytorium Unii Europejskiej. Tryby te wprowadzono nowelizacjami ustawy o zawodzie lekarza i lekarza dentystry z 28 października oraz 27 listopada 2020 r. W myśl nowelizacji z 28 października 2020 r. osoba, która uzyskała kwalifikacje poza terenem UE może uzyskać zgodę na wykonywanie zawodu lekarza lub lekarza dentystry w odniesieniu do określonego zakresu czynności zawodowych ze wskazaniem czasu i miejsca zatrudnienia w podmiocie wykonującym działalność leczniczą. Winna ona złożyć oświadczenie, że posiada znajomość języka polskiego wystarczającą do wykonywania powierzonego jej zakresu czynności za-

---

o zmianie ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentystry (Dz. U. 2008 nr 58, poz. 351) – z chwilą wejścia w życie nowych przepisów wykonawczych, a więc wspomniane rozporządzenie zachować miało moc nie dłużej niż do 23 kwietnia 2012 r. Wypada w tym miejscu zwrócić uwagę, że zgodnie z art. 1 pkt. 6 tej ostatniej ustawy nadano nowe brzmienie art. 7 ust. 1 – 1b wskazując, że cudzoziemcowi niebędącemu obywatelem państwa członkowskiego Unii Europejskiej okręgowa rada lekarska przyznaje prawo do wykonywania zawodu lekarza albo lekarza dentystry, jeżeli m.in. wykazuje on znajomość języka polskiego w stopniu określonym w art. 7 ust. 3. W celu przeprowadzenia egzaminu, w dodanym ust. 6a art. 7, stwierdzono, że Naczelna Rada Lekarska powołuje sześciuosobową komisję, w skład której wchodzi lekarze o odpowiednio wysokich kwalifikacjach, w tym co najmniej dwóch legitymujących się tytułem specjalisty z wybranej dziedziny medycznej oraz co najmniej jedna osoba posiadająca wykształcenie wyższe na kierunku filologia polska. Dodano także ustawą nowelizującą z 12 marca 2008 r. nowy art. 7a, w którym przyznano ministrowi właściwemu ds. zdrowia, po zasięgnięciu opinii Naczelnej Rady Lekarskiej, możliwość określenia, w drodze rozporządzenia, zakresu znajomości języka polskiego w mowie i w piśmie niezbędnej do wykonywania zawodu lekarza bądź lekarza dentystry oraz sposób i tryb przeprowadzenia egzaminu z języka polskiego, a także wysokość opłaty za ten egzamin. Warto zwrócić uwagę, że na mocy art. 1 pkt.1 dodano do treści ustawy w art. 3 ust. 3, w którym stwierdzono, że ilekroć w ustawie jest mowa o obywatelach państw członkowskich Unii Europejskiej, rozumie się przez to także członków ich rodzin, w rozumieniu przepisów ustawy z 14 lipca 2006 r. o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobycie oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i członków ich rodzin (Dz. U. 2006 nr 144, poz. 1043 ze zm.) oraz obywateli państw trzecich posiadających zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego w UE w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o cudzoziemcach (Dz. U. 2006 nr 234, poz. 1694 ze zm.) Po nowelizacji cudzoziemiec winien złożyć oświadczenie, że wykazuje znajomość języka polskiego wystarczającą do wykonywania powierzonego zakresu czynności (art. 7 ust 2a, pkt. 1) Utrzymano jednak obowiązek złożenia egzaminu z języka polskiego wobec cudzoziemca niebędącego obywatelem Unii Europejskiej, który ubiega się o wykonywanie zawodu lekarza albo lekarza dentystry na czas nieokreślony, albo na czas określony. W treści art. 7 ust. 9 wskazano jednak, że w okresie ogłoszenia stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii można udzielić zgody na wykonywanie zawodu lekarza albo zgody na wykonywanie zawodu lekarza dentystry bądź przyznać warunkowe prawo wykonywania takiego zawodu jednak zawsze pod warunkiem, że takowa osoba spełnia wymogi stawiane w ustawie m.in. w treści art. 7 ust. 2a, pkt. 3–5 i 7 o zawodach lekarza i lekarza dentystry. Nie wymagano więc od takich osób znajomości języka polskiego, a więc zdania egzaminu potwierdzającego umiejętność posługiwania się nim.

wodowych i stan zdrowia pozwalający na wykonywanie zawodu lekarza lub lekarza dentystry. W uzasadnieniu projektu ustawy nowelizującej z 28 października 2020 r. stwierdzono, że przyjęcie przepisów umożliwiających w trybie uproszczonym zatrudnianie lekarzy, którzy uzyskali kwalifikacje zawodowe poza Unią, ma na celu zapewnienie dodatkowej kadry medycznej w czasie stanów epidemii. Podkreślono też w uzasadnieniu, że osoba zatrudniona w tym trybie ma możliwość uzupełniania kwalifikacji w czasie zatrudnienia, co będzie prowadzić do przyznania prawa wykonywania zawodu w szerszym zakresie¹³.

W kolejnej noweli z 27 listopada 2020 r. stwierdzono, że osobie, która uzyskała kwalifikacje lekarza lub lekarza dentystry poza terytorium państw członkowskich Unii Europejskiej można udzielić zgody na wykonywanie zawodu lekarza lub lekarza dentystry oraz przyznać warunkowe prawo wykonywania zawodu lekarza lub lekarza dentystry pod warunkiem spełnienia wymogów wskazanych w ustawie w szczególności przedstawienia zaświadczenia dotyczącego stanu zdrowia jednak bez potrzeby składania oświadczeń o znajomości języka polskiego w stopniu wystarczającym do wykonywania powierzonego zakresu czynności zawodowych. W uzasadnieniu projektu nowelizującego z dnia 27 listopada 2020 r. stwierdzono, że jego przepisy mają na celu umożliwienie na uproszczonych zasadach pracy w Polsce przez personel medyczny z poza UE. Podkreślono, że możliwość wykonywania zawodu lekarza lub lekarza dentystry na podstawie projektu ustawy jest ograniczona, opiera się na maksymalnie uproszczonych zasadach przy zachowaniu niezbędnego poziomu bezpieczeństwa i wywołana jest pilną potrzebą wzmocnienia kadry medycznej.

Do obu projektów krytyczne uwagi zgłosiła Naczelna Izba Lekarska, zwracając uwagę, że niwelują one rolę samorządu lekarskiego jako instytucji sprawującej pieczę nad należyтым wykonywaniem zawodu lekarza, gdyż to nie organy samorządu, a Minister Zdrowia ma badać przesłanki przyznania prawa wykonywania zawodu, a rola samorządu lekarskiego ograniczy się do wpisania określonej osoby na listę uprawnionych do wykonywania zawodu¹⁴. W odniesieniu do projektu nowelizacji z 27 listopada 2020 r. Naczelna Izba Lekarska zarzuciła, że niesie on ze sobą zagrożenie dla zdrowia i życia pacjentów, gdyż dopuszcza do wykonywania zawodów lekarza i lekarza dentystry osoby bez rzeczywistej weryfikacji ich kompetencji oraz znajomości języka polskiego¹⁵. Nie wdając się

¹³ Zob. projekt ustawy o zmianie niektórych ustaw w związku z przeciwdziałaniem sytuacjom kryzysowym związanym z wystąpieniem COVID-19. Druk Sejmowy nr 683 Sejmu IX kadencji, s. 38–39.

¹⁴ Stanowisko Prezydium Naczelnej Rady Lekarskiej z dnia 20 października 2020 r. w sprawie projektu stanowiące załącznik do druku 683 Sejmu IX kadencji.

¹⁵ Ponadto podniesiono, że znacznie utrudnia samorządowi lekarskiemu spełnianie ustawowego obowiązku sprawowania pieczy nad należyтым wykonywaniem zawodu, a także jest niezgodny z prawem unijnym. Zauważono, że projekt ustawy nie określa, czy Okręgowa Izba Lekarska powinna ponownie dokonać badania przesłanek przyznania prawa wykonywania zawodu. Dodano wreszcie, że obowiązująca procedura nostryfikacji dyplomu uzyskanego w państwach

w szczególności, wypada jedynie stwierdzić, że Sąd Najwyższy, rozpoznając skargę Ministra Zdrowia na wspomnianą uchwałę Naczelnej Rady Lekarskiej, uchylił zaskarżoną uchwałę w części, w jakiej przewidywała ona obowiązek przedłożenia przez osobę wskazaną w treści art. 7 ust. 2a ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentystry oświadczenia o znajomości języka polskiego w mowie i piśmie w zakresie umożliwiającym wykonywanie zawodu lekarza w rozumieniu art. 5 ust 2 tej ustawy¹⁶. W uzasadnieniu wyroku Sąd Najwyższy nie odniósł się do fragmentów zawartych w uchwale Naczelnej Rady Lekarskiej która zmierzała m.in. do tego, aby lekarze bez należytej znajomości języka polskiego nie mogli wykonywać zawodu lekarza i być członkami polskiej korporacji lekarskiej. Sąd Najwyższy ograniczył się jedynie do stwierdzenia, że nie jest jego rolą analizowanie potencjalnych zagrożeń dla praw pacjentów, w szczególności w zakresie ich życia i zdrowia, lecz wykonywanie wykładni tych praw. Imputował, że Naczelna Rada Lekarska w swoich uchwałach przekroczyła swoje kompetencje, formułując treści normatywne. Nie zauważył zakwestionowania zgodności z Konstytucją nowelizacji, przyznającej w trybie uproszczonym prawo do wykonywania zawodu przez osoby, które uzyskały kwalifikacje poza terytorium Unii Europejskiej i nie znają języka polskiego. Nie poświęcił też najmniejszej uwagi ważnej kwestii pieczy, którą winien sprawować nad należytym wykonywaniem zawodu samorząd lekarski¹⁷.

Do posiadania znajomości języka polskiego przez ratowników medycznych ustawodawca przywiązuje wielką rolę niewątpliwie także z tej racji, że kwestia ta wywołała istotne kontrowersje w odniesieniu do lekarzy. W art. 3 ust. 1 z.r.m. stwierdzono, że obowiązek posiadania znajomości języka polskiego w mowie i piśmie w zakresie niezbędnym do wykonywania zawodu ratownika medycznego uważa się za spełniony, jeżeli chcący wykonywać ten zawód „ukończył studia na kierunku (specjalności) ratownictwo medyczne lub medycyna ratunkowa lub studia przygotowujące do wykonywania zawodu ratownika medycznego – prowadzone w języku polskim lub publiczną szkołę policealną lub niepubliczną szkołę policealną o uprawnieniach szkoły publicznej – kształcące w języku polskim”. Przytoczony tekst art. 3 ust. 1 z.r.m. może w praktyce budzić wątpliwości

---

poza Unią Europejską pozwala dostosować poziom wykształcenia do jednolitych wymagań obowiązujących w państwach Unii. Zob. Stanowisko Prezydium Naczelnej Rady Lekarskiej z dnia 27 listopada 2020 r. w sprawie poselskiego projektu ustawy stanowiące załącznik do druku nr 763 Sejm IX kadencji.

¹⁶ Wyrok SN z dnia 29 grudnia 2021 r., INO 26/21 OSN KN 2022 nr 1, poz. 5.

¹⁷ Sąd Najwyższy nie zauważył wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 18 sierpnia 2020 r., w uzasadnieniu którego stwierdzono, że wykonywanie niektórych zawodów zaufania publicznego, w tym także zawodu lekarza, wymaga wysokiego poziomu władania językiem polskim, jak również kultury wypowiedzi. Konieczność posługiwania się językiem polskim jest co do zasady związana z istotą i charakterem tego zawodu. Wymóg czynnej znajomości języka polskiego w zawodach istotnych dla życia i zdrowia ludzkiego, jak i porządku publicznego – a takim jest zawód lekarza – stanowi warunek sine qua non należytego ich wykonywania. Na kwestie tę zwrócił uwagę w doktrynie M. Bartoszewicz, *Język polski i jego ochrona prawna w porządku konstytucyjnym Rzeczypospolitej Polskiej*, Warszawa 2017, s. 343–345.

co do swojej treści. Przecinając je, wypada stwierdzić, że cytowany tekst odnosi się do sytuacji osób, które ukończyły studia na kierunku bądź w ramach specjalności ratownictwo medyczne lub medycyna ratunkowa. Studia takie prowadzone być mogą publiczne uniwersytety medyczne bądź inne publiczne szkoły wyższe oraz niepubliczne szkoły wyższe. Godzi się jednak zauważyć, że wyraźnie w treści analizowanego tekstu brak wyraźnego wskazania, że studia, o których mowa w tekście to studia wyższe, można tu było także wskazać, że są to studia magisterskie bądź licencjackie. Świadectwem wahania ustawodawcy co do tego, jak te studia winny być prowadzone jest fakt, że wskazano w tekście, że są to studia „na kierunku”, przy czym w nawiasie dodano słowo „specjalności”. Prowadzi to do wniosku, że ustawodawca dopuszcza możliwość ukończenia studiów, które prowadzone są na kierunku ratownictwo medyczne lub medycyna ratunkowa, jak i studiów, które prowadzone są jako specjalności na innych kierunkach, np. na kierunku nauka o zdrowiu. Jakkolwiek sens przytoczonego tekstu nie powinien budzić wątpliwości, to jednak należy wyrazić obawy, że przez nie zawsze należycie wykształconych urzędników mógłby być on opacznie rozumiany.

Ustawa przewidziała możliwość kształcenia ratowników także na studiach drugiego stopnia, co pozwala im na uzyskanie tytułu zawodowego magistra oraz możliwość przystąpienia do egzaminu (PESoz) w celu uzyskania tytułu specjalisty (art. 2 pkt 4 lit. a i b). W projekcie ustawy w treści art. 2 pkt 4 lit. a mowa była o dwuletnich magisterskich studiach uzupełniających. W obowiązującym tekście z.r.m. ograniczono się jedynie do stwierdzenia o uzyskaniu stopnia zawodowego magistra¹⁸.

Jako odrębną grupę potraktowano osoby, które ukończyły „studia przygotowujące do wykonywania zawodu ratownika medycznego”. Ustawodawca nie wskazał przy tym bliżej, jakie to mają być studia. Dodano jedynie w treści art. 3 ust. 1 z.r.m., po myślniku, że winny one być prowadzone w języku polskim. Tekst po myślniku odnosi się wyraźnie zarówno do tych osób, które ukończyły studia na kierunku, ewentualnie specjalności ratownictwo medyczne lub medycyna ratunkowa, jak i do tych, które ukończyły „studia przygotowujące do wykonywania zawodu ratownika medycznego”.

Kolejną grupą osób, spełniającą zgodnie z ustawą wymogi znajomości języka polskiego są osoby, które ukończyły „publiczną szkołę policealną lub niepubliczną szkołę policealną o uprawnieniach szkoły publicznej – kształcąca w języku polskim”. W tekście tym zabrakło jednak wyraźnego wskazania, że chodzi o ukończenie takiej szkoły policealnej, która przygotowuje do wykonywania zawodu ratownika medycznego.

Potwierdzeniem prawidłowości tej wykładni jest treść art. 2 ust. 4 lit. a z.r.m., w którym wyraźnie podkreślono, że zawód ratownika medycznego może spełniać osoba, która przed dniem 1 października 2019 r. rozpoczęła studia „na kierunku (specjalności) ratownictwo medyczne lub medycyna ratunkowa i uzyskała tytuł zawodowy licencjata lub magistra na tym kierunku (tej specjalności)”.

---

¹⁸ Zob. Rządowy projekt ustawy o Zawodzie Ratownika Medycznego oraz samorządzie ratowników medycznych, Druk Sejmowy nr 2661.

Ponadto wskazano w art. 2 ust. 4 lit. b z.r.m., że może to być osoba, która rozpoczęła po roku akademickim 2018/2019 studia przygotowujące do wykonywania zawodu ratownika medycznego zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 68 ust. 1 pkt.1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. prawo o szkolnictwie wyższym i nauce¹⁹ i uzyskała tytuł zawodowy licencjata lub magistra. W kwestii osób legitymujących się wykształceniem w zakresie szkoły policealnej w art. 2 ust. 4 lit. c z.r.m. stwierdzono, że chodzi o osoby, które rozpoczęły przed dniem 1 marca 2013 r. naukę w publicznej szkole policealnej lub niepublicznej szkole policealnej o uprawnieniach szkoły publicznej i otrzymały dyplom potwierdzający uzyskanie tytułu zawodowego ratownika medycznego albo dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe w zawodzie ratownik medyczny.

Znajomość języka polskiego w mowie i w piśmie w zakresie niezbędnym do wykonywania zawodu ratownika medycznego w Rzeczypospolitej Polskiej może być – zgodnie z art. 3 ust. 1 z.r.m. – potwierdzona przez stosowne dokumenty, w szczególności przez pozytywnie złożony egzamin z języka polskiego, zorganizowany przez Krajową Radę Ratowników Medycznych. Winna ona oceniać dokumenty potwierdzające znajomość języka polskiego, biorąc pod uwagę zakres znajomości tego języka niezbędny do wykonywania zawodu ratownika medycznego. Zakres ten, jak wskazano w ustawie (art. 6 z.r.m.), ma obowiązek określić minister właściwy ds. zdrowia w drodze rozporządzenia, w którym ponadto winien wskazać sposób przeprowadzenia egzaminu, wzór zaświadczenia o pozytywnym jego złożeniu oraz wysokość opłaty za egzamin. Mimo takiego wskazania w treści art. 4 z.r.m. zdecydowano, że opłatę za egzamin wnosi osoba zdająca²⁰. Pozytywne złożenie egzaminu z języka polskiego jest potwierdzane zaświadczeniem wystawionym przez Krajową Radę Ratowników Medycznych²¹.

3. Możliwość wykonywania zawodu ratownika medycznego przez osoby, które nabyły kwalifikacje w państwach UE i poza tymi państwami

W ustawie sprecyzowano także, iż zawód ratownika medycznego może wykonywać również osoba, która posiada dyplom wydany w państwie innym niż państwo członkowskie, uznany w Rzeczypospolitej Polskiej, zgodnie z przepisami

---

¹⁹ Dz. U. 2022 poz. 574 ze zm.

²⁰ Wpływy z opłat za egzamin stanowią przychód Krajowej Rady Ratowników Medycznych. Wysokość opłaty nie może być przy tym wyższa niż 30% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw, bez wypłat nagród z zysku za ubiegły rok, ogłaszanego w roku poprzedzającym rok, w którym osoba zdająca wnosi opłaty za egzamin w drodze obwieszczenia przez prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowy Rzeczypospolitej Polskiej.

²¹ W zaświadczeniu tym należy wskazać dane osoby, która przystąpiła do egzaminu, imiona, nazwisko, datę i miejsce urodzenia, dane dotyczące Krajowej Rady imię i nazwisko Prezesa Krajowej Rady oraz datę złożenia egzaminu.

ustawy z dnia 22 lipca 2018 r. prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, za równoważny z dyplomem i tytułem zawodowym nadawanym przez polskie uczelnie wyższe, która uzyskała prawo pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej zgodnie z przepisami ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach²² albo ustawy z dnia 14 lipca 2006 r. o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobycie oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i członków ich rodzin²³. Ponadto może wykonywać ten zawód osoba, która posiada kwalifikacje do wykonywania zawodu ratownika medycznego uznane w Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie przepisów ustawy o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej. Oczywiście w tym ostatnim przypadku chodzi o osoby, które posiadają kwalifikacje do wykonywania zawodu ratownika medycznego, ale nie legitymują się dyplomem, o jakim mowa w treści art. 2 pkt. 4 lit. d z.r.m. Wskazano także w ustawie, że zawód ratownika medycznego może wykonywać osoba, która posiada kwalifikacje uzyskane przed dniem 1 stycznia 2021 r. w Zjednoczonym Królestwie Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej, uznane w Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie ustawy z 22 grudnia 2015 r. o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej²⁴.

Od wszystkich tych osób wymagana jest zarówno rękojmia prawidłowego wykonywania zawodu medycznego, jak i niekaralność. Wprawdzie w odniesieniu do wszystkich takich osób, zarówno z UE, jak i spoza jej terytorium, możliwe jest zbadanie, czy były one skazane prawomocnymi wyrokami, o których była mowa wyżej, ale praktycznie nie jest możliwe ustalenie, czy swoim dotychczasowym zachowaniem dają rękojmię prawidłowego wykonywania zawodu ratownika medycznego. W treści art. 2 pkt. 6 z.r.m. wskazano, że osoba ubiegająca się

²² Dz. U. 2021 poz. 2354 ze zm.

²³ Dz. U. 2021 poz. 1696.

²⁴ T.j. Dz. U. 2021 poz. 1646. Ustawa ta wdraża: dyrektywę 2005/36 Parlamentu Europejskiego i Rady z 7 września 2005 r. w sprawie uznawania kwalifikacji zawodowych Dz. Urz. UE L. 2005, nr 255, s. 22; zm. 2006, nr 363, s. 141; 2007, nr 271, s. 18; 2007, nr 320, s. 3; 2008, nr 93, s. 28; 2008, nr 205, s. 10; 2008, nr 311, s. 1; 2009, nr 93, s. 11; 2011, nr 59, s. 4; 2012, nr 112, s. 21; 2012, nr 180, s. 9; 2013, nr 158, s. 368; 2013, nr 354, s. 132, 2014, nr 305, s. 115; 2015, nr 177, s. 60; 2016, nr 134, s. 135; 2017, nr 317, s. 119; 2019, nr 104, s. 1; 2020, nr 131, s. 1; oraz dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/958 z dnia 28 czerwca 2018 r. w sprawie analizy proporcjonalności przed przyjęciem nowych regulacji dotyczących zawodów Dz. Urz. UE L. 2018, nr 173, s. 25. Ustawa określa zasady uznawania kwalifikacji zawodowych do wykonywania zawodów regulowanych oraz podejmowania lub wykonywania działalności regulowanych, nabytych w innych niż Rzeczpospolita Polska państwach członkowskich Unii Europejskiej; państwach członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA); stronach umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym; w Konfederacji Szwajcarskiej. Uregulowano w niej także kwestie świadczenia usług transgranicznych, ubiegania się o wydanie europejskiej legitymacji zawodowej oraz zasady dotyczące zapewnienia proporcjonalności, uzasadnionego i niedyskryminującego charakteru przepisów regulacyjnych oraz wymogów dotyczących świadczenia usług transgranicznych.

o wykonywanie zawodu ratownika medycznego powinna posiadać prawo do wykonywania takiego zawodu. Pozornie wymóg taki wydaje się zbędny, skoro ustawa wymaga przedstawienia odpowiedniego dyplomu. Nie można jednak zapominać, że kandydat posiadający dyplom może utracić prawo wykonywania zawodu, co zresztą wyraźnie przewiduje art. 31 z.r.m.²⁵. Pamiętać także należy, że w ustawie w art. 32 z.r.m. przewidziano możliwość wygaśnięcia prawa wykonywania zawodu ratownika medycznego²⁶.

4. Możliwość wykonywania zawodu ratownika medycznego w okresie ogłoszenia stanu epidemicznego lub stanu epidemii

Ustawa w art. 7 ust. 1 z.r.m. przewidziała możliwość udzielenia zgody na wykonywanie zawodu ratownika medycznego „w okresie ogłoszenia stanu epidemicznego lub stanu epidemii” przez osobę, która uzyskała kwalifikacje do wykonywania zadań zawodowych ratownika medycznego ściśle określonych w treści art. 33 z.r.m. poza terytorium państw członkowskich UE. Sformułowanie art. 7 ust. 1 z.r.m. jest dość niezdarne. W jego treści chodzi przecież o to, aby osoba, która uzyskała kwalifikacje do wykonywania zadań ratownika medycznego poza Unią Europejską mogła, pod warunkiem spełnienia wymogów sformułowanych w tym przepisie, wykonywać je na terenie Rzeczypospolitej. Chodzi jednak o to, że zgody, o której mowa w przepisie, należy udzielić po ogłoszeniu stanu zagrożenia epidemicznego, natomiast zadania ratownika taka osoba ma wykonywać w okresie trwania stanu zagrożenia lub stanu epidemii. Tak więc, wspomniana zgoda może być udzielona po ogłoszeniu stanu zagrożenia lub epidemii bądź

---

²⁵ Ratownik medyczny traci prawo wykonywania zawodu w przypadku ubezwłasnowolnienia całkowitego bądź częściowego, cofnięcia zgody na wykonywanie tego zawodu w okresie ogłoszenia zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii, a także w razie prawomocnego skazania za umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego, lub umyślne przestępstwo skarbowe, wreszcie w razie prawomocnego orzeczenia przez sąd ratowników medycznych na karę pozbawienia prawa wykonywania zawodu. Wypada zauważyć, że sąd powszechny, skazując ratownika medycznego za umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub umyślne przestępstwo skarbowe z mocy art. 31 ust. 2 z.r.m., ma obowiązek poinformować o tym fakcie, po uprawomocnieniu się orzeczenia, Krajową Radę Ratowników Medycznych.

²⁶ Wygaśnięcie następuje: po upływie 5 lat od wydania zgody przewidzianej w treści art. 7 ust. 1 z.r.m., czyli zgody na wykonywanie zawodu ratownika medycznego w okresie ogłoszenia stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii przez osobę, która uzyskała kwalifikacje poza terytorium państw członkowskich UE; w razie wygaśnięcia takiej zgody; w przypadku złożenia przez ratownika medycznego oświadczenia, że zrzeka się uprawnień wynikających ze zgody; wreszcie w przypadku śmierci ratownika medycznego (zob. art. 32 pkt. 1–4 z.r.m.) Ostatnia ze wskazanych w art. 32 z.r.m. sytuacja, a mianowicie śmierć ratownika medycznego, jako przyczyna wygaśnięcia prawa wykonywania zawodu jest dość kuriozalna i generalnie niepotrzebna, gdyż jak dotąd historia nie odnotowała przypadku, aby ktokolwiek wykonywał jakikolwiek zawód po swojej śmierci.

w czasie trwania tych stanów. Termin „okres ogłoszenia”, którym posłużono się w treści przepisu jest pojęciem niejasnym i nieprecyzyjnym.

W art. 7 ust. 1 z.r.m. wskazano, że starający się o uzyskanie zgody na wykonywanie zawodu ratownika medycznego winien posiadać pełną zdolność do czynności prawnych, legitymować się stanem zdrowia pozwalającym na wykonywanie zawodu ratownika medycznego oraz znajomością języka polskiego w mowie i w piśmie w zakresie niezbędnym do wykonywania zawodu ratownika medycznego. Powinien także legitymować się dyplomem wydanym poza terytorium państw członkowskich potwierdzającym uzyskanie tytułu zawodowego ratownika medycznego lub dokumentami potwierdzającymi, co najmniej 3-letnie doświadczenie zawodowe, w zakresie zadań przewidzianych przez ustawę dla ratownika medycznego, uzyskane w okresie ostatnich 5 lat poprzedzających udzielenie zgody. W treści art. 7 ust. 2 z.r.m. zawarto delegację ustawową ministra właściwego ds. zdrowia, który w Biuletynie Informacji Publicznej winien zamieścić wykaz dokumentów poświadczających spełnienie warunków wskazanych w ustawie przez osobę ubiegającą się o udzielenie zgody na wykonywanie zawodu ratownika medycznego w okresie ogłoszenia zagrożenia stanu epidemicznego lub stanu epidemii (do chwili przygotowywania niniejszego tekstu taki wykaz nie ukazał się).

Wspomniane dokumenty wraz z wnioskiem powinny być skierowane do ministra właściwego ds. zdrowia, przy czym ubiegający się o zgodę może złożyć je za pośrednictwem konsula Rzeczypospolitej Polskiej, który winien przesłać ministrowi drogą elektroniczną wniosek wraz z odwzorowaniem elektronicznym dokumentów²⁷.

Zgodę na wykonywanie zawodu ratownika medycznego w okresie ogłoszenia stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii udziela minister ds. zdrowia w drodze decyzji administracyjnej, na wniosek osoby starającej się o taką zgodę. Wspomniana decyzja podlega natychmiastowemu wykonaniu. Wydawana jest na okres lat pięciu od dnia jej wydania, stanowiąc podstawę uzyskania prawa wykonywania zawodu na czas określony i nie może być ponownie wydana. Przed udzieleniem zgody na wykonywanie zawodu minister właściwy ds. zdrowia może wystąpić do konsultanta krajowego w dziedzinie medycyny ratunkowej o zaopiniowanie wniosku, przekazując mu drogą elektroniczną odwzorowanie cyfrowe dokumentów przekazanych przez starającego się. Konsultant medyczny został zobowiązany przez ustawę do wydania opinii w terminie 7 dni od dnia otrzymania wspomnianych dokumentów (art. 10 ust 1 i 2 z.r.m.). W przypadku stwierdzenia przez ministra właściwego ds. zdrowia, że wnioskodawca, który składał wniosek za pośrednictwem konsula, spełnia warunki do wydania zgody na wy-

---

²⁷ W przypadku powzięcia przez ministra właściwego ds. zdrowia uzasadnionej wątpliwości co do autentyczności dokumentów potwierdzających spełnienie przez starającego się wymogów ustawowych, może on zwrócić się do konsula RP w państwie, w którym dokumenty te zostały wydane, lub do konsula, do którego dokumenty te zostały złożone, z wnioskiem o weryfikację ich autentyczności (art. 9 ust. 1 i 2 z.r.m.)

konywanie zawodu ratownika medycznego, przesyła on elektronicznie odwzorowaną decyzję do właściwego konsula, który po jej otrzymaniu wydaje starającemu się o zgodę wizę, chyba że zachodzą podstawy do odmowy jej wydania.

Na podstawie decyzji ministra właściwego ds. zdrowia w przedmiocie zgody na wykonywanie zawodu w okresie stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii Krajowa Rada Ratowników Medycznych przyznaje, w formie uchwały, osobie, która uzyskała taką zgodę, prawo wykonywania zawodu ratownika medycznego w terminie 7 dni od dnia otrzymania wniosku i decyzji, oraz wpisuje ją do rejestru ratowników medycznych²⁸.

Otrzymujący zgodę ma obowiązek zgłosić ministrowi właściwemu ds. zdrowia w terminie 7 dni od dnia rozpoczęcia udzielania świadczeń zdrowotnych w podmiocie leczniczym, w jakim podmiocie leczniczym i przez jaki okres będzie wykonywał swoje zadania zawodowe. Brak takiego oświadczenia może stanowić podstawę do cofnięcia zgody na wykonywanie zawodu ratownika medycznego. Osoba, która otrzymała zgodę na wykonywanie zadań zawodowych ratownika medycznego, wykonuje je pod nadzorem ratownika medycznego albo lekarza, których do tych działań wskazuje kierownik podmiotu leczniczego, w którym osoba uzyskująca zgodę spełnia zadania zawodowe (art. 12 z.r.m.)²⁹.

5. Wykonywanie zawodu ratownika medycznego tymczasowo i okazjonalnie oraz w ramach współpracy transgranicznej

W treści art. 18 z.r.m. zawarowano, że ratownik medyczny posiadający uprawnienia do wykonywania zawodu ratownika medycznego nabyte w państwie człon-

---

²⁸ Krajowa Rada Ratowników Medycznych prowadzi zgodnie z treścią art. 137 z.r.m. rejestr ratowników medycznych w systemie teleinformatycznym. Rejestr ten jest rejestrem publicznym w rozumieniu ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (t.j. Dz. U. 2021 poz. 2070 ze zm.). Jest ona w świetle art. 139 z.r.m. administratorem danych w rejestrze, w tym danych osobowych, w rozumieniu art. 4 pkt. 7 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych), (Dz. Urz. UE L 2016 nr 119, s. 1 ze zm.). W treści art. 140 z.r.m. wskazano, jakie dane winny być gromadzone w rejestrze ratowników, a w treści art. 142 z.r.m., a także komu i na jakich zasadach udostępni się dane objęte rejestrem. W art. 143 z.r.m. udzielono ministrowi właściwemu ds. zdrowia delegacji ustawowej do określenia w drodze rozporządzenia szczegółowego trybu postępowania w sprawach dotyczących dokonywania wpisów i zmian w rejestrze. W chwili przygotowywania niniejszego tekstu takie rozporządzenie nie zostało wydane. Krajowa Rada została także upoważniona do prowadzenia rejestru osób uprawnionych do wykonywania zawodu ratownika medycznego tymczasowo i okazjonalnie (art. 145–149 z.r.m.).

²⁹ Godzi się zauważyć, że treść art. 28 z.r.m., traktująca o treści dokumentu „Prawo wykonywania zawodu ratownika medycznego”, ma ulec zmianie w myśl art. 55 rządowego projektu ustawy o aplikacji mObywatel, Druk sejmowy 3050.

kowskim Unii Europejskiej może tymczasowo i okazjonalnie wykonywać zawód ratownika medycznego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pod warunkiem wypełnienia wskazanych w ustawie wymogów³⁰. Z chwilą złożenia wspomnianych dokumentów osoba taka zostaje wpisana do rejestru osób uprawnionych do wykonywania zawodu ratownika medycznego tymczasowo i okazjonalnie. Rejestr ten, podobnie jak rejestr ratowników medycznych, o którym mowa w art. 137–143, prowadzony jest w systemie teleinformatycznym i jest rejestrem publicznym w rozumieniu ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne. Administratorem danych w tym rejestrze jest Krajowa Rada Ratowników Medycznych, która udostępnia dane objęte tym rejestrem systemowi informacji o ochronie zdrowia, o którym mowa w ustawie z 28 kwietnia 2011 r. o systemie informacji o ochronie zdrowia³¹.

W treści art. 150 z.r.m. wskazano, że w zakresie udzielania przez ratowników medycznych świadczeń czasowo i okazjonalnie, wyłącznie w ramach umów międzynarodowych, zawartych z państwem członkowskim, w celu współpracy transgranicznej w zakresie ratownictwa medycznego, nie stosuje się przepisów dotyczących rejestru uprawnionych do wykonywania zawodu ratownika medycznego tymczasowo i okazjonalnie.

6. Szczególne sektory ratownictwa

Uchwalenie ustawy o zawodzie ratownika medycznego oraz samorządzie ratowników medycznych zaowocowało zmianą regulacji dotyczących ratownika

³⁰ Winien on złożyć m.in.: pisemne oświadczenie o zamiarze tymczasowego i okazjonalnego wykonywania zawodu ratownika medycznego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej; dokument potwierdzający obywatelstwo; zaświadczenie wydane przez właściwe organy państwa członkowskiego stwierdzające, że wykonuje on zgodnie z prawem zawód ratownika medycznego oraz że w czasie składania oświadczenia nie obowiązuje go zakaz, nawet tymczasowy, wykonywania zawodu ratownika medycznego. Oświadczenie o zamiarze tymczasowego i okazjonalnego wykonywania zawodu osoba taka składa przed rozpoczęciem wykonywania zawodu na terytorium RP po raz pierwszy i ponawia w każdym roku, w którym zamierza wykonywać ten zawód. Z chwilą złożenia oświadczenia wraz z dokumentami taki ratownik medyczny uzyskuje wpis do rejestru. W zakresie nieuregulowanym w ustawie do takiego ratownika medycznego stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z 22 grudnia 2015 r. o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej (t.j. Dz. U. 2021 poz. 1646 ze zm.) (art.18–19 z.r.m.).

³¹ W kwestii rejestrów zob. T. Zimna, *Rejestry ratowników medycznych – obowiązki ratowników dot. wpisów*, LEX/el. 2022. Ustawa przewiduje dwuletni okres przejściowy na złożenie wniosku o wpis do rejestru ratowników medycznych przez osoby posiadające prawo do wykonywania zawodu ratownika medycznego. Do 22 czerwca 2024 r. możliwe będzie wykonywanie zawodu ratownika medycznego bez wpisu do rejestru ratowników medycznych i uzyskania dokumentu „Prawo wykonywania zawodu ratownika medycznego”. Po upływie tego terminu wykonywanie zawodu będzie możliwe pod warunkiem złożenia wniosku o wpis do rejestru (art. 218 ust. 4 z.r.m.). W razie niezłożenia wniosku o wpis do rejestru, ratownicy utracą możliwość wykonywania zawodu medycznego.

górskiego i ratownika narciarskiego³². W myśl art. 214 z.r.m. zmieniono art. 2 pkt. 9 i 10 ustawy z 18 sierpnia 2011 r. w ten sposób, że uznano, iż ratownikiem górskim może być osoba posiadająca uprawnienia ratownicze lub instruktorskie w zakresie ratownictwa górskiego oraz specjalistyczną wiedzę z zakresu technik ratownictwa górskiego i topografii obszaru, na którym działa podmiot uprawniony do wykonywania ratownictwa górskiego. Osoba taka winna spełniać wymagania określone w ustawie z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym dla „lekarza systemu” i „pielęgniarki systemu” realizujących doskonalenie zawodowe dla ratownika. Ponadto powinna spełniać wymagania określone w ustawie z 1 grudnia 2022 r. o zawodzie ratownika medycznego oraz samorządzie ratowników medycznych³³, dla ratownika medycznego realizującego doskonalenie zawodowe. Winna być przy tym zatrudniona lub pełnić służbę w podmiocie uprawnionym do wykonywania ratownictwa górskiego, bądź być członkiem takiego podmiotu.

Przez ratownika narciarskiego w myśl art. 214 z.r.m. ustawodawca chce rozumieć osobę, która ukończyła szkolenie w zakresie transportu osób potrzebujących pomocy na zorganizowanych terenach narciarskich, które organizuje podmiot uprawniony do wykonywania ratownictwa górskiego. Osoba takowa winna spełniać także wymagania określone w ustawie o państwowym ratownictwie medycznym dla lekarza systemu³⁴ i pielęgniarki systemu³⁵ realizujących doskonalenie zawodowe dla ratownika, a ponadto wymagania wynikające z ustawy

---

³² Zob. ustawa z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie i ratownictwie w górach i na zorganizowanych terenach narciarskich (t.j. Dz. U. 2020 poz. 1425 ze zm.).

³³ Dz. U. 2022 poz. 2705.

³⁴ W art. 1 ustawy z 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym t.j. Dz. U. 2022 poz. 1720, ze zm. stwierdzono, że „W celu realizacji zadań państwa polegających na zapewnieniu pomocy każdej osobie znajdującej się w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego tworzy się system Państwowe Ratownictwo Medyczne zwany dalej «systemem»”. W myśl art. 3 pkt. 3 wspomnianej ustawy pod pojęciem „lekarza systemu” należy rozumieć: „lekarza posiadającego specjalizację lub tytuł specjalisty w dziedzinie: anestezjologii i intensywnej terapii, medycyny ratunkowej lub neurologii albo lekarza po drugim stopniu specjalizacji w tej dziedzinie, który kontynuuje szkolenie specjalizacyjne” lub „lekarza posiadającego specjalizację lub tytuł specjalisty w dziedzinie: chorób wewnętrznych, kardiologii, chirurgii ogólnej, chirurgii dziecięcej, ortopedii i traumatologii narządu ruchu, ortopedii i traumatologii lub pediatrii” bądź „lekarza który w ramach szkolenia specjalizacyjnego ukończył moduł podstawowy w dziedzinie: chorób wewnętrznych, pediatrii lub chirurgii ogólnej i kontynuuje lub zakończył specjalizację oraz uzyskał tytuł specjalisty”. Dodatkowo w art. 57 wspomnianej ustawy wskazano lekarzy, którzy do 31 grudnia 2020 r. mogą być lekarzami systemu.

³⁵ W myśl art. 3 pkt. 6 ustawy z 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym t.j. Dz. U. 2022 poz. 1720, ze zm. „pielęgniarka systemu” to „pielęgniarka posiadająca tytuł specjalisty lub specjalizująca się w dziedzinie pielęgniarstwa ratunkowego anestezjologii i intensywnej opieki, chirurgii, kardiologii, pediatrii, a także pielęgniarka posiadająca ukończony kurs kwalifikacyjny w dziedzinie pielęgniarstwa ratunkowego anestezjologii i intensywnej opieki, chirurgii, kardiologii, pediatrii oraz posiadająca co najmniej trzyletni staż pracy w oddziałach tych specjalności, oddziałach pomocy doraźnej, izbach przyjęć lub pogotowiu ratunkowym”.

z 1 grudnia 2022 r. o zawodzie ratownika medycznego oraz samorządzie ratowników medycznych dla ratownika medycznego realizującego doskonalenie zawodowe. Efektem wprowadzonych zmian była także nowelizacja ustawy z dnia 22 lipca 2013 r. o systemie powiadamiania ratunkowego³⁶.

Ustawa o zawodzie ratownika medycznego oraz o samorządzie ratowników medycznych zmieniła także wymogi stawiane ratownikom wodnym, które określał art. 15a ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych³⁷. Wśród nich znalazł się wymóg spełnienia warunków wskazanych w ustawie z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym dla ratownika medycznego realizującego doskonalenie zawodowe lub ratownika. Nowelizując treść tego przepisu art. 213 z.r.m., ustawodawca wskazał, że takowy ratownik winien spełniać wymogi ustawy z dnia 1 grudnia 2022 r. W treści art. 36 z.r.m. wskazano, że ratownicy medyczni wykonują swoje zadania zawodowe nie tylko w podmiotach leczniczych, lecz także w ramach: ratownictwa górskiego i narciarskiego, ratownictwa wodnego, górniczego, w ramach morskiej służby poszukiwania i ratownictwa, w jednostkach organizacyjnych podległych Ministrowi Obrony Narodowej lub przez niego nadzorowanych niebędących podmiotami leczniczymi, w jednostkach ochrony przeciwpożarowej w ramach działań kontrterrorystycznych, a także w ramach działań Policji i zadań realizowanych w Akademii Policyjnej w Szczytnie i szkołach policyjnych, w ramach zadań służby ochrony państwa na lotniskach w ramach wykonywania transportu sanitarnego i medycznego, w izbach wytrzeźwień, w ramach służby poszukiwania i ratownictwa lotniczego, w wyodrębnionych oddziałach prewencji, na stanowiskach dyspozytorów medycznych oraz w ramach zadań służby więziennej. Wskazano przy tym, że ratownik medyczny może wykonywać zawód w ramach umowy o pracę, stosunku służbowego, na podstawie umowy cywilnoprawnej i porozumienia o wolontariacie.

7. Prawo i obowiązek ustawicznego rozwoju zawodowego

W ustawie stwierdzono, że ratownik medyczny ma prawo i jednocześnie obowiązek ustawicznego rozwoju zawodowego poprzez aktualizację wiedzy i umie-

³⁶ T.j. Dz. U. 2022 poz. 2175 ze zm., nowelizując art. 16 b ust 4 pkt. 2 tej ustawy przez art. 215 z.r.m. stwierdzono, precyzując kwestie odnoszące się do doskonalenia zawodowego ratowników, że wykładowcą lub instruktorem może być m.in. „lekarz systemu w rozumieniu art. 3 pkt. 3 ustawy z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym, pielęgniarka systemu w rozumieniu art. 3 pkt. 6 tej ustawy albo ratownik medyczny, który spełnia wymagania określone w ustawie z dnia 1 grudnia 2022 r. o zawodzie ratownika medycznego i oraz samorządzie ratowników medycznych, którzy posiadają co najmniej dwuletnie doświadczenie zawodowe w zakresie wykonywania medycznych czynności ratunkowych w rozumieniu art. 3 pkt. 4 ustawy z 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym”.

³⁷ T.j. Dz. U. 2022 poz. 147.

jętności zawodowych. Rozwój ten ma być realizowany w drodze kształcenia podyplomowego bądź doskonalenia zawodowego. Koszty tego rozwoju zgodnie z art. 75 z.r.m. pokrywać winien ratownik lub podmiot, u którego wykonuje on zawód, ewentualnie jednostka prowadząca szkolenie. Jednak koszty doskonalenia zawodowego ratowników medycznych wykonujących zadania zawodowe w podmiotach leczniczych będącymi jednostkami budżetowymi lub jednostkami wojskowymi, dla których podmiotem tworzącym jest Minister Obrony Narodowej oraz w jednostkach organizacyjnych podległych temu Ministrowi lub przez niego nadzorowanych, a niebędących podmiotami leczniczymi są pokrywane ze środków budżetu państwa, z części pozostającej w dyspozycji Ministra Obrony Narodowej. Wskazano przy tym, że podmiot, u którego ratownik medyczny wykonuje zawód, jest zobowiązany ułatwić takiemu ratownikowi aktualizowanie wiedzy i umiejętności przez uczestnictwo w doskonaleniu zawodowym³⁸.

W treści art. 81 z.r.m. stwierdzono, że ustawiczny rozwój zawodowy ratowników medycznych ma być realizowany w pięcioletnich okresach rozliczeniowych zwanych okresami edukacyjnymi, przy czym pierwszy okres edukacyjny rozpoczyna się 1 stycznia roku następującego po roku, w którym ratownik medyczny uzyskał uprawnienia do wykonywania zawodu.

Przebieg ustawicznego rozwoju zawodowego dokumentowany winien być w karcie ustawicznego rozwoju zawodowego, którą, na wniosek ratownika medycznego, wydaje Krajowa Rada Ratowników Medycznych. W ustawie przewidziano szczegółowo zarówno formę i treść wniosku o wydanie takowej karty, jak i treść zapisów w karcie, a także zasady przedstawiania dokumentów mających potwierdzić dopełnienie obowiązku rozwoju zawodowego.

Ratownicy medyczni mają także prawo do uzyskania dodatkowej wiedzy i umiejętności przez uczestnictwo w ramach kształcenia podyplomowego

---

³⁸ W treści ustawy przewidziano, że ratownikowi medycznemu, który podejmuje działania w ramach ustawicznego rozwoju zawodowego przysługuje na jego wniosek urlop szkoleniowy w wymiarze do 6 dni roboczych rocznie, płatny wg zasad obowiązujących przy obliczaniu wynagrodzenia za urlop wypoczynkowy. Termin urlopu szkoleniowego jest uzgadniany każdorazowo z pracodawcą. Ratownik medyczny ma przy tym obowiązek niezwłocznego przedstawienia pracodawcy dokumentu poświadczającego jego udział w formach ustawicznego rozwoju zawodowego (art. 78 z.r.m.). Urlop w identycznym wymiarze przysługuje żołnierzowi zawodowemu wykonującemu zadania zawodowe ratownika medycznego, przy czym udzielany jest on z zachowaniem prawa do uposażenia wraz z dodatkami o charakterze stałym przysługującymi na podstawie przepisów ustawy z dnia 11 marca 2022 r. o obronie ojczyzny (t.j. Dz. U. 2022 poz. 2305). Termin takiego urlopu winien być każdorazowo uzgadniany z dowódcą jednostki wojskowej. Zawarowano także, że do urlopu szkoleniowego przysługującego strażakom Państwowej Straży Pożarnej stosuje się odpowiednio przepisy art. 71 e ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej (t.j. Dz. U. 2022 poz. 1969). Generalnie, w treści tego przepisu stwierdzono, że takowych urlopów udziela się w dni, które są dla strażaka dniami służby lub dyżuru, z wyjątkiem dyżuru domowego, zgodnie z obowiązującym strażaka rozkładem służby w wymiarze godzinowym odpowiadającym dobowemu wymiarowi jego czasu służby lub dyżuru w danym dniu. Stwierdzono, że dzień urlopu odpowiada ośmiu godzinom służby lub dyżuru.

w szkoleniu specjalizacyjnym³⁹ bądź w kursach kwalifikacyjnych⁴⁰. W ustawie wskazano, że kursy kwalifikacyjne mogą prowadzić uczelnie na kierunku ratownictwo medyczne oraz CMKP, które zapewniają realizację programu kursu kwalifikacyjnego, kadre dydaktyczną posiadającą odpowiednie kwalifikację i bazę dydaktyczną dostosowaną do programu kursu. W ustawie określono zasady prowadzenia dokumentacji i ewidencji, które winny prowadzić podmioty prowadzące kurs kwalifikacyjny, a także zasady egzaminów kończących kurs i treść zaświadczeń o odbyciu kursu.

W treści art. 93 z.r.m. wskazano, że ratownik medyczny ma obowiązek ustawicznie rozwijać swoje umiejętności zawodowe, przez udział w kursach doskonalących, które mają na celu pogłębienie i aktualizację wiedzy oraz umiejętności zawodowych, w tym także praktycznych oraz samokształcenie. W przepisach ustawy określono także, zasady odbywania takich kursów, podmioty upoważnione do ich prowadzenia, treść wniosków oraz zasady dokumentowania ich przebiegu i poświadczania ukończenia, a także zasady kontroli prowadzonych przez zespół powołany przez dyrektora CMKP. Szczegółowe kwestie z tym związane pozostawiono do określenia ministrowi właściwemu ds. zdrowia w drodze rozporządzenia⁴¹.

³⁹ Szkolenie specjalizacyjne odbywa się na zasadach określonych w ustawie z dnia 24 lutego 2017 r. o uzyskiwaniu tytułu specjalisty w dziedzinach mających zastosowanie w ochronie zdrowia (t.j. Dz. U. 2021 poz. 1297).

⁴⁰ Kurs kwalifikacyjny ma na celu uzyskanie przez ratownika medycznego dodatkowej wiedzy i dodatkowych umiejętności praktycznych do udzielania określonych świadczeń zdrowotnych. Kurs takowy powinien odbywać się na podstawie programu obejmującego założenia organizacyjno-programowe określające rodzaj i cel kształcenia, czas jego trwania, sposób organizacji oraz sposób sprawdzenia efektów kształcenia, ponadto w programie należy wskazać plan nauczania, efekty kształcenia, wskazówki metodyczne oraz standardy dotyczące kadry i bazy dydaktycznej. Programy kursu kwalifikacyjnego opracowywane winny być przez zespoły ekspertów powoływanych przez dyrektora Centrum Medycznego Kształcenia Podyplomowego (dalej: CMKP), zob. ustawa z 13 września 2018 r. o centrum kształcenia podyplomowego t.j. Dz. U. 2021 poz. 77. Zespół ten winien legitymować się doświadczeniem zawodowym i dorobkiem naukowym w zakresie dziedziny właściwej dla programu takiego kursu kwalifikacyjnego. Opracowany przez ekspertów program kursu dyrektor CMKP przedstawia do zatwierdzenia ministrowi właściwemu ds. zdrowia, a po zatwierdzeniu podaje do publicznej wiadomości. W art. 92 z.r.m. wskazano, że minister właściwy ds. zdrowia określi w drodze rozporządzenia zakres problematyki kursów kwalifikacyjnych, sposób i tryb odbywania oraz zaliczania kursu kwalifikacyjnego oraz wzór zaświadczenia potwierdzającego odbycie takiego kursu. Do chwili opracowania niniejszego tekstu takie rozporządzenie nie zostało wydane i opublikowane.

⁴¹ W literaturze słusznie podkreśla się, że ratownicy medyczni, którzy przed dniem wejścia w życie ustawy rozpoczęli okres edukacyjny, kontynuują go na nowych zasadach z zachowaniem dotychczasowych punktów edukacyjnych. Kursy doskonalące, rozpoczęte przed wejściem w życie ustawy, są realizowane na dotychczasowych zasadach. Zauważa się także, że ratownik medyczny poprzez kształcenie podyplomowe może uzyskać tytuł specjalisty w dziedzinie chirurgiczna asysta lekarza. Por. art. 8 ust. 3 ustawy z dnia 24 lutego 2017 r. o uzyskiwaniu tytułu specjalisty w dziedzinach mających zastosowanie w ochronie zdrowia (t.j. Dz. U. 2023 poz. 506).

8. Samorząd Ratowników Medycznych

W ustawie przesądzono, że ratownicy medyczni są zorganizowani w formie samorządu zawodowego, do którego przynależność jest obowiązkowa, który jest niezależny w wykonywaniu swoich zadań i podlega wyłącznie przepisom prawa, przy czym jednostką samorządu posiadającą osobowość prawną jest Krajowa Izba Ratowników Medycznych z siedzibą w Warszawie. Izbę tę tworzą ratownicy medyczni wpisani do Rejestru. Nadzór nad działalnością samorządu sprawuje minister właściwy ds. zdrowia w zakresie i w formach przewidzianych w ustawie. W treści art. 118 z.r.m. wskazano zadania samorządu ratowników medycznych, do których zaliczono m.in. sprawowanie pieczy nad należytym i sumiennym wykonywaniem zawodu ratownika medycznego, ustanawianie zasad etyki zawodowej oraz dbanie o ich przestrzeganie, przyznawanie prawa wykonywania zawodu oraz uznawanie kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich UE, zawieszanie i pozbawianie prawa wykonywania zawodu, prowadzenie postępowania w przedmiocie odpowiedzialności zawodowej ratowników medycznych, działanie na rzecz stałego podnoszenia kwalifikacji zawodowych przez ratowników medycznych, nadzór nad doskonaleniem zawodowym, współpraca z samorządami zawodów medycznych i innymi organizacjami, które reprezentują zawody medyczne w kraju i za granicą (art. 119 z.r.m.).

Organami samorządu ratowników medycznych są: Krajowy Zjazd Ratowników Medycznych, Krajowa Rada, Komisja Rewizyjna, Sąd Dyscyplinarny, Wyższy Sąd Dyscyplinarny i Rzecznik Dyscyplinarny. Najwyższym organem samorządu jest Krajowy Zjazd (art. 119 i 124 z.r.m.). Członkami samorządu mogą być tylko ratownicy medyczni wpisani do rejestru. Kadencja organów samorządu trwa 4 lata, z tym, że organy obowiązane są działać do czasu ukonstytuowania się nowo wybranych organów. Te samą funkcję w organach samorządu można sprawować nie dłużej niż przez dwie następujące po sobie kadencje, pełnienie funkcji dłużej niż przez 24 miesiące w danej kadencji przyjmuje się za pełnienie tej funkcji przez pełną kadencję. Wybory do organów samorządu są równe, powszechne i odbywają się w głosowaniu tajnym. Czynne i bierne prawo wyborcze przysługuje wszystkim członkom samorządu, z wyjątkiem osób ukaranych karą zakazu pełnienia funkcji kierowniczych (art. 179, ust. 1, pkt. 5–7 w związku z art. 121 ust. 2 z.r.m.).

Organy samorządu podejmują decyzje w formie uchwał, zwykłą większością głosów w obecności co najmniej połowy członków danego organu. Krajowa Rada przesyła ministrowi właściwemu ds. zdrowia uchwały w terminie nie dłuższym niż 30 dni od dnia podjęcia oraz sprawozdania z działalności samorządu ratowników medycznych za rok poprzedni w terminie do dnia 31 maja każdego roku. Ministra właściwego ds. zdrowia, z mocy art. 123 ust. 1 z.r.m., wyposażono

---

Zob. M. Paczkowska, *Ustawiczny rozwój zawodowy ratownika medycznego*, LEX/el. 2022; T. Zimna, *Zasady i warunki wykonywania zawodu ratownika medycznego*, LEX/el. 2022.

w możliwość zaskarżenia do Sądu Najwyższego sprzecznej jego zdaniem uchwały w terminie 3 miesięcy od jej doręczenia. Jednocześnie wskazano, że Sąd Najwyższy zaskarżoną uchwałę może utrzymać w mocy, uchylić i przekazać do ponownego rozpoznania, ustalając wytyczne co do sposobu jej załatwienia. Skargę ministra wniesioną po upływie terminu Sąd Najwyższy pozostawia bez rozpoznania. Minister właściwy ds. zdrowia może zwrócić się do Krajowego Zjazdu lub Krajowej Rady o podjęcie uchwały w sprawie należącej do właściwości samorządu. Taka uchwała Krajowej Rady powinna być podjęta w terminie 3 miesięcy od dnia wystąpienia ministra właściwego ds. zdrowia, a uchwała Krajowego Zjazdu na najbliższym Krajowym Zjeździe.

W ustawie określono zadania i zasady zwołania Krajowego Zjazdu, wskazując możliwość zwołania Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu, skład Krajowej Rady Ratowników Medycznych i jej prezydium oraz zadania, a także skład i zadania Komisji Rewizyjnej, Sądu Dyscyplinarnego i Wyższego Sądu Dyscyplinarnego, a także zadania Rzecznika Dyscyplinarnego. Określono również zasady prowadzenia działalności gospodarczej przez samorząd ratowników medycznych.

W rozdziale 7 (art. 151–205 z.r.m.) bardzo szczegółowo uregulowano kwestie odpowiedzialności zawodowej ratowników medycznych za przewinienia zawodowe i postępowanie w takich sprawach. Przewidziano m.in. możliwość wniesienia od prawomocnego orzeczenia Wyższego Sądu Dyscyplinarnego kasacji do Sądu Najwyższego przez strony, ministra właściwego ds. zdrowia i prezesa Krajowej Rady⁴².

Podsumowanie

Zawód ratownika medycznego jest bardzo ważnym zawodem medycznym, odgrywającym coraz istotniejszą rolę w sytuacji deficytu lekarzy w Polsce. Dlatego też przedstawienie regulacji prawnych, wymogów dostępu do tego zawodu i zasad jego wykonywania, szczególnie z racji dokonanej nowelizacji, jawiło się jako problem bardzo istotny. Wskazanie w ustawie, że ratownicy medyczni mają wykonywać swój zawód w ramach samorządu zawodowego, pozwala na formalne zaliczenie ich do zawodów publicznego zaufania w rozumieniu art. 17 ust. 1 Kon-

---

⁴² Podkreślenia wymaga, że w praktyce dopiero po utworzeniu samorządu zawodowego będą mogły być prowadzone postępowania w przedmiocie odpowiedzialności zawodowej ratowników medycznych. Odpowiedzialność zawodowa ratowników medycznych jest odpowiedzialnością wewnątrz korporacyjną w obrębie samorządowej korporacji zawodowej. Zasady odpowiedzialności zawodowej i tryb postępowania w tym zakresie wzorowany jest na przepisach innych ustaw, odnoszących się do zawodów medycznych, zwłaszcza lekarzy. Zauważyć należy, że odpowiedzialność ratowników medycznych jest odpowiedzialnością zawodową, a nie dyscyplinarną, aczkolwiek w sprawach ich orzeka zarówno Sąd Dyscyplinarny, jak i Wyższy Sąd Dyscyplinarny. Zob. M. Paczkowska, *Odpowiedzialność zawodowa ratownika medycznego – przesłanki i sankcje*, LEX/el. 2023.

stytucji. Nie sposób nie zauważyć, że ustawa o zawodzie ratownika medycznego oraz samorządzie ratowników medycznych, zmieniając swoim tekstem szereg ustaw, doprowadziła do sytuacji, w której nieprawnikom będzie trudno zorientować się co do wymogów stawianych w różnych aspektach przez ustawę. Ubocznym efektem stała się praktyczna możliwość wystąpienia w ramach korporacji ratowników medycznych dużych różnic wynikających z przygotowania zawodowego, wykształcenia i zróżnicowanych umiejętności osób wykonujących ten zawód. Nie sprzyja to konsolidacji takiej grupy. Dodatkowym problemem niewątpliwie są uprawnienia do wykonywania określonych czynności medycznych, których zakres w powyższych rozważaniach pominięto. Mało przejrzysta w treści, napisana dość trudnym językiem ustawa o zawodzie ratownika medycznego oraz samorządzie ratowników medycznych niewątpliwie spowoduje w toku jej stosowania wiele wątpliwości i trudności. *De lege ferenda* postulować należałoby skonsolidowanie wszystkich przepisów dotyczących ratowników medycznych w jednym akcie normatywnym, należycie przemyślanym i uporządkowanym.

Bibliografia

Literatura

- Bartoszewicz M., *Język polski i jego ochrona prawna w porządku konstytucyjnym Rzeczypospolitej Polskiej*, Warszawa 2017.
- Burdzik M., *Lekarz w procesie karnym jako gwarant tajemnicy lekarskiej*, Warszawa 2021.
- Kubiak R., *Tajemnica medyczna*, Warszawa 2015.
- Paczkowska M., *Odpowiedzialność zawodowa ratownika medycznego – przesłanki i sankcje*, LEX/el. 2023.
- Paczkowska M., *Ustawiczny rozwój zawodu ratownika medycznego*, LEX/el. 2022.
- Selera P., *Glosa do wyroku Trybunału Sprawiedliwości z dnia 27 kwietnia 2006r., C-443/04 i C-444/04 Lex/el definiowanie zawodów medycznych i paramedycznych*, Lex/el 2013.
- Sobczak J., *Tajemnica lekarska po ostatnich zmianach legislacyjnych*, „Medyczna Wokanda” 2018, nr 11.
- Zimna T., *Ratownik medyczny a postępowanie z pacjentem*, LEX/el. 2022.
- Zimna T., *Rejestry ratowników medycznych – obowiązki ratowników dot. wpisów*, LEX/el. 2022.
- Zimna T., *Zasady i warunki wykonywania zawodu ratownika medycznego*, LEX/el. 2022.

Źródła

AKTY NORMATYWNE UNII EUROPEJSKIEJ

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady UE 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE ogólne rozporządzenie o ochronie danych, Dz. Urz. UE L 2016 nr 119, s. 1 ze zm.

Dyrektywa 2005/36 Parlamentu Europejskiego i Rady z 7 września 2005 r. w sprawie uznawania kwalifikacji zawodowych Dz. Urz. UE L. 2005, nr 255, s. 22; zm. 2006, nr 363, s. 141; 2007, nr 271, s. 18; 2007, nr 320, s. 3; 2008, nr 93, s. 28; 2008, nr 205, s. 10; 2008, nr 311, s. 1; 2009, nr 93, s. 11; 2011, nr 59, s. 4; 2012, nr 112, s. 21; 2012, nr 180, s. 9; 2013, nr 158, s. 368; 2013, nr 354, s. 132, 2014, nr 305, s. 115; 2015, nr 177, s. 60; 2016, nr 134, s. 135; 2017, nr 317, s. 119; 2019, nr 104, s. 1; 2020, nr 131, s. 1;

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady UE 2018/958 z dnia 28 czerwca 2018 r. w sprawie analizy proporcjonalności przed przyjęciem nowych regulacji dotyczących zawodów Dz. Urz. UE L. 2018, nr 173, s. 25.

AKTY NORMATYWNE RP

Rozporządzenie Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 18 lutego 1998 r. w sprawie sposobu i trybu przeprowadzania egzaminu z języka polskiego, składanego przez cudzoziemca ubiegającego się o prawo wykonywania zawodu lekarza, lekarza stomatologa lub o ograniczone prawo wykonywania zawodu lekarza, lekarza stomatologa, Dz. U. 1998 nr 37, poz. 213.

Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 27 listopada 2002 r. w sprawie egzaminu ze znajomości języka polskiego niezbędnej do wykonywania zawodu lekarza i lekarza stomatologa, Dz. U. 2002 nr 205, poz. 1740.

Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 25 marca 2020 r. w sprawie towarów i usług, dla których obniża się stawkę podatku od towarów i usług, oraz warunków stosowania stawek obniżonych, Dz. U. 2021 poz. 1696.

Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o państwowej straży pożarnej, Dz. U. 2022 poz. 1969.

Ustawa z dnia 31 stycznia 1995 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych, t.j. Dz. U. 2022 poz. 1947.

Ustawa z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentystry, t.j. Dz. U. 2022 poz. 1731.

Ustawa z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentystry, Dz. U. 1997 nr 28, poz. 152.

Ustawa z dnia 7 października 1999 r. o języku polskim, Dz. U. 1999 nr 90, poz. 999 ze zm.

Ustawa z dnia 25 lipca 2001 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym, Dz. U. 2001 poz. 1207 ze zm.

- Ustawa z dnia 6 września 2001 r. o zmianie ustawy o zawodzie lekarza oraz o zmianie innych ustaw, Dz. U. 2001 nr 126, poz. 1383.
- Ustawa z dnia 6 września 2001 r. prawo farmaceutyczne, tj. Dz. U. 2022 poz. 2301.
- Ustawa z dnia 13 marca 2002 r. o zawodzie lekarza i lekarza dentysty tj. Dz. U. 2002 nr 21, poz. 204
- Ustawa z dnia 6 grudnia 2002 r. o świadczeniu usług ratownictwa medycznego, Dz.U. 2002, poz. 2073 ze zm.
- Ustawa z dnia 11 kwietnia 2003 r. o zmianie ustawy o języku polskim, Dz. U. 2003 nr 3, poz. 661.
- Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o cudzoziemcach, Dz. U. 2006, nr 234 poz. 1694 ze zm.
- Ustawa z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne, t.j. Dz. U. 2021 poz. 2070 ze zm.
- Ustawa z dnia 14 lipca 2006 r. o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobycie oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i członków ich rodzin, Dz. U. 2006 nr 144, poz. 1043 ze zm.
- Ustawa z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym, tj. Dz. U. 2022 poz. 1720.
- Ustawa z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym, tj. Dz. U. 2006 nr 191, poz. 1410.
- Ustawa z dnia 12 marca 2008 r. o zmianie ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentysty, Dz. U. 2008 nr 58, poz. 351.
- Ustawa z dnia 6 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta, t.j. Dz. U. 2022 poz. 1876.
- Ustawa z dnia 5 grudnia 2008r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi, t.j. Dz. U. 2022 poz. 1657 ze zm.
- Ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej, t.j. Dz. U. 2022 poz. 633 ze zm.
- Ustawa z dnia 28 kwietnia 2011 r. o systemie informacji w ochronie zdrowia, t.j. Dz. U 2022 poz. 1555 ze zm.
- Ustawa z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej, t.j. Dz. U. 2022 poz. 2702.
- Ustawa z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych, t.j. Dz. U 2022 poz. 147.
- Ustawa z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie i ratownictwie w górach i na zorganizowanych terenach narciarskich, t.j. Dz. U. 2020 poz. 1425 ze zm.
- Ustawa z dnia 22 listopada 2013 r. o systemie powiadamiania ratunkowego, t.j. Dz. U. 2022 poz. 2175 ze zm.
- Ustawa z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach, tj. Dz. U. 2021 poz. 2354 ze zm.

- Ustawa z dnia 9 października 2015r. o zmianie ustawy o systemie informacji w ochronie zdrowia oraz niektórych innych ustaw, Dz. U. 2015 poz. 1991.
- Ustawa z 22 grudnia 2015 r. o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej, t.j. Dz. U. 2021, poz. 1646 ze zm.
- Ustawa z dnia 24 lutego 2017 r. o uzyskiwaniu tytułu specjalisty w dziedzinach mających zastosowanie w ochronie zdrowia, t.j. Dz. U. 2021 poz. 1297.
- Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, tj. Dz. U. 2022 poz. 574 ze zm.
- Ustawa z dnia 13 września 2018 r. o centrum kształcenia podyplomowego, Dz. U. 2021 poz. 77.
- Ustawa z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych, tj. Dz. U. 2021 poz. 2095 ze zm.
- Ustawa z dnia 11 marca 2020 r. o obronie ojczyzny, Dz. U. 2022 poz. 2305
- Ustawa z dnia 5 sierpnia 2022 r. o zmianie ustawy o zawodach pielęgniarki i położnej oraz niektórych innych ustaw, Dz. U. 2022, poz. 1733.
- Ustawa z dnia 1 grudnia 2022 r. o zawodzie ratownika medycznego oraz samorządzie ratowników medycznych, Dz. U. 2022, poz. 2705.

Materiały

- Projekt ustawy o Zawodzie Ratownika Medycznego oraz samorządzie ratowników medycznych, Druk Sejmowy nr 2661, Sejmu IX kadencji.
- Projekt ustawy o zmianie niektórych ustaw w związku z przeciwdziałaniem sytuacjom kryzysowym związanym z wystąpieniem COVID-19. Druk Sejmowy nr 683 Sejmu IX kadencji, s. 38–39.
- Uzasadnienie projektu ustawy z 1 grudnia 2022 r. Druk Sejmowy IX 2661 po rozpoznaniu stanowiska Senatu, 29 września 2022 r.
- Stanowisko Prezydium Naczelnej Rady Lekarskiej z dnia 20 października 2020 r. w sprawie projektu stanowiące załącznik do druku 683 Sejmu IX kadencji.
- Stanowisko Prezydium Naczelnej Rady Lekarskiej z dnia 27 listopada 2020 r. w sprawie poselskiego projektu ustawy stanowiące załącznik do druku nr 763 Sejm IX kadencji.

Orzecnictwo

- Wyrok SN z dnia 29 grudnia 2021r., sygn. akt I NO 26/21, OSN KN 2022 nr 1, poz. 5.
- Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 18 sierpnia 2020 r., sygn. akt II OSK 467/20.

New regulation of the profession of paramedic

Abstract

The amendment to the regulations defining the profession of a paramedic is comprehensive, specifying in detail the requirements for individuals wishing to practice this profession, the rules for granting the license to practice and the circumstances resulting in the loss of the license to practice. Among the requirements that a candidate for this profession must fulfil, attention should be paid to those related to general predispositions, such as: full capacity to perform legal acts, appropriate health as well as appropriate preparation and education. The Act highlights importance of the knowledge of the Polish language in speech and in writing, necessary to practice this profession. The Act amends a number of regulations that have hitherto defined this profession. In particular, the Act on State Medical Rescue. The legislator clearly takes the position that for the further proper functioning of the paramedic profession, it is necessary to establish a professional self-government. Thus, it expresses that this profession belongs to the professions of public trust, and its performance is a social mission. Positioning this profession among those, that are associated with self-reliance and independence in performing often complex activities and requiring high specialist professional qualifications and responsibility due to access to the so-called sensitive data. It should be emphasized that the Act in its content indicated various categories of individuals who may perform the profession of a paramedic, e.g. those who acquired qualifications in EU countries and outside those countries that practice this profession during the state of epidemic, as well as occasionally as part of cross-border cooperation. The regulation also covers other specific categories of rescuers, e.g. mountain, ski, water rescuers, those serving in the police or in units subordinated to the Ministry of Defence. At the same time, the obligation of continuous professional development was imposed on the rescuers.

Keywords: paramedic, access to the paramedic profession, paramedics' knowledge of the Polish language, paramedics' self-government, professional secrecy, paramedics during a pandemic, in-service training.